

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 39/2004 rd

Statsrådets utredning med anledning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeiska grupperingar för gränsöverskridande samarbete

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 27 oktober 2004 statsrådets utredning med anledning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeiska grupperingar för gränsöverskridande samarbete (E 114/2004 rd) till förvaltningsutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regionutvecklingsdirektör Mårten Johansson, inrikesministeriet.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- justitieministeriet
- Finlands Kommunförbund.

STATSRÅDETS UTREDNING

Förslagets huvudsakliga innehåll

Som ett led i sitt reformförslag gällande strukturfonderna överlämnade kommissionen den 14 juli 2004 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om att europeiska grupperingar för gränsöverskridande samarbete kan bildas för att underlätta samarbetet över gränserna. Enligt förslaget kan en gruppering bildas genom beslut på initiativ av en medlem, och medlemmarna kan bestå av medlemsstater, regionala eller lokala myndigheter eller lokala offentliga organ (local public bodies). Sådana regionala myndigheter som kan komma i fråga är t.ex. kommuner och samarbetsformen är samkommun. Medlemmarna kan besluta att grupperingen har status som juridisk person eller att dess uppgifter anförtros en av medlemmarna.

Grupperingens behörighet ska grunda sig på ett avtal mellan medlemmarna. Grupperingen företräder medlemmarna men agerar fristående från dem och har den status som en juridisk person har enligt den nationella lagstiftningen. Dess uppgift kan vara att genomföra program för gränsöverskridande samarbete som medfinansieras av EU eller att genomföra omfattande projekt. Grupperingen kan också ha till uppgift att genomföra annat samarbete med eller utan ekonomiskt stöd från EU. Men enligt den föreslagna förordningen kan avtalet aldrig gälla utövande av polismakt eller utfärdande av bestämmelser. Grupperingens uppgifter, varaktighet och upplösning ska regleras i avtalet.

Att bilda en gruppering ska inte påverka medlemmarnas eller medlemsstaternas ekonomiska ansvar. Grupperingen ska till sin natur vara of-

fentligrättslig och i sin egenskap av ett organ som kan jämföras med en statlig myndighet kunna utöva offentlig makt.

I avtalet anges vilken lagstiftning som gäller för grupperingen. Den tillämpliga lagstiftningen ska vara en av de berörda medlemsstaternas lagstiftning. Vid tvister ska det behöriga rättsväsendet vara rättsväsendet i den medlemsstat vars lagstiftning valts som gällande lagstiftning. Avtalet ska innehålla bestämmelser och villkor för de koncessioner eller delegeringar i fråga om offentliga tjänster som beviljas en gruppering.

Grupperingen godkänner stadgarna för verksamheten utifrån avtalet mellan medlemmarna. I stadgarna preciseras de frågor som anges närmare i förslaget till förordning. Hit hör grupperingens mål och uppgifter, grupperingens olika organ och deras befogenheter, beslutsfattande, arbetsordning i fråga om personalfrågor och regler för budget och räkenskaper, kontroll och namnet på ett oberoende kontroll- och revisionsorgan. Grupperingen får sina befogenheter så snart den antagit stadgarna.

Grupperingen företräds av en direktör och den kan inrätta en församling som består av företrädare för medlemmarna. Den ska utarbeta en budget som ska godkännas av medlemmarna. Varje medlem är ekonomiskt ansvarig i förhållande till sitt bidrag till budgeten.

Grupperingen kan svara för förvaltningsmyndighetens och det gemensamma tekniska sekre-

tariatets uppgifter inom strukturfondsprogrammet.

Regeringens ståndpunkt

1. Finland tillstyrker i princip kommissionens ambition att finna administrativa lösningar som kan underlätta och främja det gränsöverskridande samarbetet. Men Finland ser inte den föreslagna förordningen som nödvändig.

2. Enligt Finlands mening kan medlemsstaterna inom ramen för de nuvarande Interreg-programmen ingå avtal om varje medlemsstats uppgifter och ansvar för att programmet ska kunna administreras flexibelt och effektivt alltefter programmen. Förslaget tillför inte i sig förfarandena för gränsöverskridande regionalt samarbete något mervärde. Det är viktigt att behandlingen av förslaget till förordning inte fördröjer nya program.

3. Kommissionens förslag är problematiskt ur finländsk synvinkel främst därför att kommunala uppgifter och ansvar inte utan speciallagstiftning kan delegeras på det sätt som där föreslås. Det är också problematiskt med tanke på individens grundläggande rättigheter och besvärsmätt. Utan ändringar passar förslaget inte in i finsk lagstiftning och det ser ut stå i strid med bestämmelserna i grundlagen.

4. Finland anser att valfriheten att bilda en gruppering endast gäller medlemmarna. Om förordningen antas, måste det vara valfritt också för medlemsstaterna att tillämpa den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Kommissionens förslag till förordning om arbetsgrupperingar är ett led i den pågående strukturfondsreformen i EU. Målet är att underlätta det transnationella och interregionala samarbetet mellan medlemsstaterna och deras lokala och regionala myndigheter och att främja samarbete och nätverk mellan medlemsstaterna samt informationsutbyte. Meningen är att arbetsgrupperingar ska kunna utnyttjas i struktur-

fondsreformen för att genomföra ett interregionalt europeiskt samarbete. Nyttan begränsas emellertid av att en gruppering inte kan tjänstgöra som ett administrativt instrument i EU:s samarbete vid de yttre gränserna.

I likhet med regeringen tillstyrker utskottet i princip kommissionens ambition att finna administrativa lösningar som kan underlätta och främja det transnationella samarbetet. I detta sammanhang hänvisar utskottet till sina tidigare

utlåtanden om strukturfondsreformen (FvUU 29/2004 rd och FvUU 30/2004 rd). Det är viktigt att lyfta fram det gränsöverskridande samarbetet och därför menar utskottet att också det interregionala samarbetet bör fortsätta och utvecklas under den kommande perioden. Finland har haft positiva erfarenheter av gemenskapsinitiativet Interreg III. Utskottet framhåller att verksamheten ska vara flexibel och de administrativa mekanismerna enkla och fungerande för att programmen ska kunna genomföras effektivt och ge resultat.

Enligt den föreslagna förordningen kan en samarbetsgruppering ha till uppgift att genomföra strukturfondsprogrammen, typ myndighets- och sekretariatsuppgifter. Genomförande av vissa typer av omfattande projekt är också tänkbart. Det kan också handla om annat samarbete, med eller utan stöd från EU. Enligt utredning kan t.ex. samarbete mellan gränskommuner i medlemsstaterna tänkas här.

Utskottet noterar att förslaget till förordning om samarbetsgrupperingar involverar likadana konstitutionella problem som i de projekt för olika slag av gränssamarbetsinstrument som nämns i statsrådets skrivelse. Problemet är så vitt utskottet kan se främst att det i förordningen beskrivs att det genom avtal kan kommas överens om frågor som enligt finsk lagstiftning ska regleras i lag eller fördrag. Frågan har analyserats bl.a. i de utredningar som nämns i skrivelsen och

i grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 39/1998 rd).

I förordningen finns flera punkter som måste förklaras. Utskottet anser att det inte är helt klart om - och i vilken utsträckning - det i en grupperings uppgifter kan ingå utövande av offentlig makt, även om det konstateras i förslaget att det i avtalet om en gruppering inte får ingå offentliga myndighetsbefogenheter.

Utskottet har fått en utredning som ger anledning att tro att det fortfarande krävs en hel del arbete i saken. I detta sammanhang kan det vara bra att bedöma om det vore möjligt att t.ex. genom en omdefiniering av en grupperings uppgifter eller större flexibilitet i tillämpningen av förordningen komma på någon genomförbar lösning som kan tillföra gränssamarbetet ett mer värde. Men det understryker att behandlingen av den föreslagna förordningen inte får skjuta fram de kommande strukturfondsprogrammen.

Beredningen av förslaget fortsätter enligt uppgift under nästa ordförandelands ledning. Det är viktigt att det ges information om beredningen. Utskottet vill ha möjlighet att uttala sig närmare om saken då.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt i saken med kompletteringarna ovan.

FvUU 39/2004 rd — E 114/2004 rd

Helsingfors den 10 december 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Esko Kurvinen /saml
Lauri Kähkönen /sd

Kari Kärkkäinen /kd
Rosa Meriläinen /gröna
Lauri Oinonen /cent
Heli Paasio /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.